

det af bysystemerne. I anden del diskuteres, hvordan en storby er organiseret. De forskellige arealbenyttelseskategorier behandles hver for sig, og teorier om arealbenyttelse danner basis for en omfattende diskussion. De komplicerede kontaktmønstre i storbyen behandles, og kommunikationsmønstrene behandles i lyset heraf. I tredje del skifter hovedsigtet fra rumlig strukturteori til problemorientering. Mange af de moderne storbyers vigtigste problemer diskuteres: transport, forurening, bosætning, offentlig kontra privat styring, by- og regionpolitik. I dette afsnit understreges forbindelsen mellem planlægning og bygeografi, som her anvendes praktisk.

Alt i alt er det en vældig god og omfattende lærebog, som sigter mod et elementært universitetsniveau, men også for interesserede ikke-fagfolk vil den være en god indføring i bygeografien. Svagheden er, at den især handler om nordamerikanske byer og henvender sig til et nordamerikansk publikum.

Christian Wichmann Matthiessen

Ingrid Henning: Geo-ökologie der Hawaii-Inseln.

Erdwissenschaftliche Forschung Bd. 9
Franz Steiner Verlag, Wiesbaden 1974.
130 s., 28 fig., 18 tab., 67 fotos. 30 cm.
DM 84,-.

Geologisk set er Hawaii-øerne unge, mindre end 100 mio. år. Deres flora og fauna er meget interessant ved et 'gammelt' præg og ved at omfatte mange endemismer (f.eks. er slægten *Bidens* eksploderet i over 30 helt specielle arter). Yderligere er naturligvis floraens opdeling i zoner (her geokosystemer) under indflydelse af klima og jordbund af stor interesse. Dette er grundigt undersøgt af forfatterinden og jævnført med Tenerife, specielt vedr. det egentlige Hochgebirge-område (efter Troel: over den klimatiske skovgrænse og grænsen for recent solifluktion og den pleistocæne snegrænse). Skovgrænsen viser sig stedvis at være næsten identisk med den af Vahl anførte, men stedvis en tørkegrænse.

Arbejdet er spændende, grundigt og velskrevet og må have interesse for den biologisk orienterede danske geografi.

Sofus Christiansen

G. Kohlhepp: Agrarkolonisation in Nord-Paraná.

Heidelberger geographische Arbeiten. H

41). Franz Steiner Verlag GmbH, Wiesbaden, 1975. XVII, 258 s., 60 kort, 15 fig., 45 tab., 25 cm. DM 92,-.

Den her behandlede region er af særlig interesse, fordi den brasilianske kaffeproduktion siden 1950'erne har bredt sig overmåde stærkt fra Sao Paulo ind i Paraná, hvor der var udyrket og egnet jord og et nogenlunde egnet klima til kaffen. Imidlertid tåler kaffen decideret ikke frost, og netop frostfaren her i overgangszonen mellem troper og subtropen har medført flere katastrofer for plantagerne.

Forf. behandler grundigt de naturgivne forhold, den ældre kolonisering og erhvervslivet før 2. verdenskrig, derefter kaffeekspansionen og dens helt samfundsændrende konsekvenser, frostskaerne og deres følgevirkninger samt de politiske restriktioner mod kaffeområdernes uhæmmede vækst. Bogen kan anbefales som et fint eksempel på geografisk analyse af et aktuelt problem.

Aage Aagesen

Antarctic Map Folio Series. Folio 16.

Heezen, Tharp & Bentley: Morphology of the Earth in the Antarctic and Subantarctic. American Geographical Society, New York 1972. 16 s., 8 kortblade. 28 × 44 cm. Dollar 13,-.

Heftet er af de mere tynde i omfang, men supplerer på fortræffelig måde de tidligere bathymetriske kort såvel som det store geologiske bind om Antarktis. Kortene angiver foruden et detaljeret billede af havbundens topografi også jordskælvscentre, abyssale sletter, de midtoceaniske rygge, seamountains og vulkanske forekomster. Af vigtighed er også en række transversale snit af havbundens topografi og ind gennem Antarktis, hvorved man får indlandsisens bundtopografi kombineret med havbundens udenfor.

Børge Fristrup

Antarctic Map Folio Series. Folio 19.

H.M. Dater: History of Antarctic exploration and scientific investigation. American Geographical Society, New York 1975. 6 s., 15 kort, 28 × 44 cm. Dollar 15,-.

11 år har det taget at fuldføre det amerikanske kortværk over Antarktis. Værket afsluttes med en kort oversigt over de forskellige ekspeditioner og en omfattende bibliografi. Udforskningen af det syd-

lige polarkontinent kulminerede med indsatsen i det internationale geofysiske år, og indsatsen i de sidste 10-15 år er meget summarisk behandlet, man kunne have ønsket en mere fyldig behandling af dette omfattende materiale. Glædeligt er det, at værket er afsluttet, og vil blive stående som »atlasset« over Antarktis i lang tid fremover.

Børge Fristrup

A. Pilger og A. Rösler (eds.): Afar between continental and oceanic rifting.

Proceedings of an international symposium on the Afar Region and Related Rift Problems held in Bad Bergzabern, F.R. Germany, April 1-6, 1974. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1976. XIV, 216 s., 93 fig., 7 tab., 24 cm. DM 88,80.

Dette er 2. del af forhandlingerne fra det internationale symposium i Bad Bergzabern i april 1974 om den afrikanske riftzone i Ethiopien, Det Røde Hav og Iran. Det omfatter 19 foredrag om både geologiske og geofysiske emner.

Kaj Hansen

Ronald U. Cooke and Richard W. Reeves: Arroyos and environmental change in the American South-West.

(Oxford research studies in geography). Oxford University Press, Oxford 1976. XII, 213 s., 54 fig., 16 tab. 25 cm. Pund 8,50.

Arroyos betyder små tørkedale, og bogen handler om årsagerne til erosionen, der frembringer sådanne dale i Arizona og kystområdet i det sydlige Californien. Denne jorderosion er gammelkendt i de østlige stater og skyldes at de hvide indvandrere fældede den oprindelige vegetation og opdyrkede landet. I Arizona og Californien var det særligt i årene 1920-1950, at denne erosion foregik og dannede disse regnklofter, der siden blev til dybe og brede dale.

Forfatterne har undersøgt såvel sekulære klimaændringer, som menneskenes udnyttelse af landet og kommer til det resultat, at mennesket for en væsentlig del er skyld i disse katastrofer.

Kaj Hansen